

روند شکل‌گیری سبک معماری ارگانیک از
مبانی نظری تا کالبد معماری
شیدا بدیهی، مهدی اختر کاوان

صص ۲۷-۴۵

روند شکل‌گیری سبک معماری ارگانیک از مبانی نظری تا کالبد معماری

شیدا بدیهی^{۱*}، مهدی اختر کاوان^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد ناپیوسته مهندسی معماری، دانشکده پردیس دانشگاهی، دانشگاه کاشان
Sheyda.badihi@yahoo.com
۲- عضو هیئت علمی دانشگاه قم
M.akhtarkavan@qom.ac.ir

چکیده:

امروزه، بناهای بسیاری ساخته شده‌اند که هر یک از آنها معرف سبک معماری خاص خود می‌باشد. تا به امروز، سبک‌های معماری متنوعی شناخته شده‌اند که در برخی موارد نسبت به هم به راحتی قابل تمایز هستند و در برخی موارد دیگر هم، نقاط مشترک فراوانی دارند که تمایز آنها را با مشکل مواجه می‌کند. ریشه شکل‌گیری سبک‌های معماری هر منطقه‌ای موارد مختلفی می‌تواند باشد همچون مسائل اقلیمی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و..... اما نقطه مشترک اکثر قریب به اتفاق آنها این است که نقطه شروع همه آنها به یک سری مبانی نظری برمی‌گردد. لذا برای تحقیق در هر سبک معماری، شناخت مبانی نظری آن امری لازم محسوب می‌شود. در این پژوهش سعی شده است سیر تکاملی سبک معماری ارگانیک معرفی شود و به این منظور ابتدا مبانی نظری مربوط به آن آورده می‌شود و پس از بیان افکار و نظرات صاحب‌نظران حوزه‌های مختلف، به ارائه نمونه‌های کالبدی ساخته شده به سبک معماری ارگانیک پرداخته می‌شود. این پژوهش در دسته پژوهش‌های کیفی قرار می‌گیرد و روش تحقیق در آن به صورت توصیفی-تحلیلی می‌باشد.

واژگان کلیدی: معماری، سبک معماری، مبانی نظری معماری ارگانیک، سبک معماری ارگانیک.

۱- مقدمه:

لغت ارگانیک در لغت نامه‌ها به عناوین مختلفی ترجمه شده است که عبارتند از: عالی، بدست آمده از سازوارهای زنده، وابسته به اندام، تن مایه و..... اثر ارگانیک به اثری گفته می‌شود که مانند گیاه و موجودی زنده کاملاً به صورتی پویا در جهت‌های مختلف رشد کرده باشد و هیچ عاملی به جز نیروهای حیاتی مانع رشد آن نشده باشد. نمونه این آثار کلیه پدیده‌ها و موجودات طبیعی مختلف عالم است. انسان به عنوان نماینده خدا در روی زمین با درک اصول پویا و حیاتی عالم طبیعت، خود دست به آفرینش می‌زند، آفرینش ارگانیک که نمونه‌های این نوع شکل‌گیری در تاریخ معماری کشورمان نیز فراوان است، از آن جمله می‌توان به شهرسازی کاملاً ارگانیک و انسانی بافت‌های قدیمی معماری (مانند ارگ تاریخی بم، شکل‌گیری هسته اولیه شهرها و گسترش تدریجی آنها و....) اشاره کرد. شاید بتوان گفت بینش معماری ارگانیک ریشه در فلسفه رمانتیک دارد.

تصویر (۱): ارگ بم

۲- مفهوم رمانتیک^۲:

انسان‌ها به خصوص انسان‌های اولیه، خردمندان با طبیعت زندگی می‌کردند به گونه‌ای که حاصل عشق و تمایل آن‌ها به ارتباط همزیستانه، آثار هنری، ادبی و معماری بوده است. این عشق باعث ایجاد جنبش‌های هنری و گرایش‌های رمانتیک در هنر و معماری شد. هنرمندان رمانتیک تفکرات و احساساتی فراتر از زمان و مکان خود داشتند و علت اصلی مخالفت با رمانتیسیسم همین مسأله است که فرآیندها و راه حل‌ها پاسخگوی نیاز مردم آن عصر نمی‌باشد و ذهن مردم متوجه گذشته‌ای می‌شود که بهتر بود. خلاقیت بشری که اساساً به امور اسطوره‌ای وابسته است را باید نوعی رمانتیک دانست و هرکسی را که معتقد باشد معماری علاوه بر تمام امور باید احساسات انسان را نیز ارضا کند باید رمانتیک دانست.

روند شکل‌گیری سبک معماری ارگانیک از
مبانی نظری تا کالبد معماری
شیدا بدیهی، مهدی اخترکاوان

صص ۲۷-۴۵

تصویر (۲): الهام‌گیری از طبیعت

۳- مفهوم معماری ارگانیک^۱:

فلسفه‌ی طراحی معمارانه مربوط به اوایل قرن بیستم بیان می‌کند یک بنا باید ساختار و پلانی داشته باشد که نیازهای کارکردی آن با محیط طبیعی‌اش همساز باشد و فرم یک وضوح عقلانی و کلیتی یکپارچه به خود بگیرد. شکل‌ها یا فرم‌ها در چنین حالتی اغلب خطوط طراحی نامنظمی هستند و به نظر می‌رسد به فرم‌های موجود در طبیعت شبیه می‌باشند (معماری انداموار یا اندامین معادل فارسی آن می‌باشد). معماری ارگانیک ترکیب ساختمان با طبیعت و نه تحمیل ساختمان بر طبیعت است، مشخصه‌ی مربوط به اشکال و فرم‌های دارای خطوط کناره‌ی نمای نامنظم، که به نظر می‌رسد به خطوط کناره‌ی نمای گیاهان یا حیوانات زنده شباهت دارند می‌باشد. مفهوم سبک ارگانیک نیز همانند بسیاری از دیگر مفاهیم به کار گرفته شده در معماری، از رشته‌های دیگر وام گرفته شده و زمانی که برای معماری و ساختمان به کار می‌رود، تعیین حدود آن مشکل است. این مفهوم، روابط هماهنگ بین کل و جزء را در خود جای می‌دهد، اما همچنین با فرآیندهایی طبیعی همچون تولد، رشد و مرگ ارتباط دارد. معماری ارگانیک کم و بیش همان اجتماع ارگانیک است و همان طور که یک اجتماع ارگانیک باید از قبول آنچه که از خارج به زندگی تحمیل می‌شود و با طبیعت و خصوصیات نوع انسان مغایر است، سرباز زند، یک معماری ارگانیک هم نمی‌تواند مقهور و تسلیم قوانین زیبایی‌شناسی یا ذوق ساده یک فرد باشد. معماری ارگانیک باید به هرانسان آن چنان مکان مناسبی برای کار و زندگی تقدیم کند که او بتواند از بودن در آن خود را خوشحال و مفید احساس کند.

۳-۱- تاریخچه معماری ارگانیک:

رمانتیسم یک جنبش فلسفی، هنری و ادبی در اواخر قرن ۱۸ و ۱۹ میلادی در شمال غربی اروپا بود که به سایر نقاط اروپا و آمریکا سرایت کرد. این جنبش واکنشی در مقابل خردگرایی عقل مدرن بود. رمانتیک‌ها همانند پیروان تفکر کلاسیک^۲ به ذهن انسان اعتقاد داشتند که بیشتر در مورد احساس و عواطف بود. به همین دلیل اکثر فلاسفه رمانتیک شاعر بودند و به تجلیل از طبیعت، عواطف و تخیل می‌پرداختند و به مبانی علوم اثباتی مانند فیزیک، ریاضی و منطق معتقد بودند. در آثار رمانتیک برانگیختن

1- Organic Architecture

2- Classic

روند شکل‌گیری سبک معماری ارگانیک از
مبانی نظری تا کالبد معماری
شیدا بدیعی، مهدی اخترکاوان

صص ۲۷-۴۵

احساس و عواطف، ایجاد ابهام و توهم و مناظر تماشایی طبیعت مورد توجه است. به همین دلیل رمانتیک در پی تحسین طبیعت است برخلاف کلاسیک که به دنبال سلطه بر طبیعت است. فریدریش ویلهلم شیلینگ^۱ که یکی از بنیانگذاران فلسفه رمانتیک محسوب می‌شود معتقد بود که طبیعت جزئی از خود انسان است و بین انسان و طبیعت جدائی نیست. در این سبک معماری هنرمند می‌بایست ترکیبی می‌ساخت که به موازات طبیعت باشد و پروسه حیات و رشد و توسعه را به صورت انتزاعی نشان دهد. رالف والدو امرسون^۲ نویسنده شاعر و کشیش آمریکایی هنرمندان را تشویق می‌کرد که از طبیعت الهام بگیرند. وی هنرمندان را برای یافتن رابطه بین فرم و عملکرد در طبیعت هدایت می‌کرد. به عقیده او طبیعت سیستمی از فرم‌ها و روش‌های به وجود آوردن را خلق می‌کند که مستقیماً قابل تطبیق در هنر است. همچنین ویوله لودوک^۳ معمار معروف فرانسوی معماران را ترغیب می‌کرد که قوانین طبیعی خلقت را به کار گیرند همانند مجسمه سازان قرون وسطی که گیاهان و حیوانات را مطالعه می‌کردند تا بفهمند که چگونه فرم‌های آنها یک عملکردی را نشان می‌دهند و یا خود را با خصوصیات ارگانیسم تطبیق می‌دهند. معماری ارگانیک در آمریکا در قرن ۱۹ توسط فرانک فرنس و لویی سالیوان شکل گرفت. اوج شکوفایی این نظریه را می‌توان در نیمه اول قرن بیستم در نوشتارها و طرح‌های فرانک لویید رایت^۴ مشاهده کرد.

تصویر (۳): زندگی انسان در دل طبیعت

۴- مبانی نظری معماری ارگانیک:

۴-۱- نظریه هنرمندان و نقاشان و معماران:

۴-۱-۱- لئوناردو داوینچی^۵:

لئوناردو داوینچی به طبیعت اعتقاد داشت. به عقیده او، نقاشی فرزند زاده طبیعت است. او با اشراف به دیرینگی ازلی طبیعت، تا به آنجا پیش رفت که معتقد بود، نقاشی پایدار می‌ماند زیرا مستقیم از طبیعت سرچشمه می‌گیرد، در حالی که موسیقی بلافاصله پس از اجرا می‌میرد. این باور، احترام تعصب‌آمیز و سرسپردگی وی را به طبیعت نشان می‌دهد. به نظر او هنر باید با طبیعت سازگار باشد. تصویر کلی او از خلایقیت، گونه‌ای نوآوری ضمن حفظ وفاداری به طبیعت بوده است.

۴-۱-۲- میکل آنژ^۶:

میکل آنژ معتقد بود فرمی که هنرمند به مصالح می‌بخشد نه تنها در ذهن هنرمند،

1 - Friedrich Wilhelm Schilling

2 - Ralph Waldo Emerson

3 - Viollet-le-Duc

4 - Frank Lloyd Wright

5 - Leonardo Da Vinci

6 - Michel Angelo

روند شکل‌گیری سبک معماری ارگانیک از
مبانی نظری تا کالبد معماری
شیدا بدیعی، مهدی اخترکاوآن

صص ۲۷-۴۵

بلکه از پیش در خود مصالح وجود دارد. بنابراین هنرمند همواره در کشاکش متافیزیکی با فرم و اسرار طبیعت است و این فرآیندی است مکاشفه‌آمیز که از طریق آن هنرمند توده فرمی را که از قبل در ذهن خود و نیز در مصالح نهفته است، کشف می‌کند. شاید این همان موضوعی باشد که فرانک لویدرایت همواره در بحث مصالح به آن اشاره می‌کند. با آنکه رایت به طبیعت عشق می‌ورزد، شاید هیچ‌گاه نتوانست مانند میکل آنژ به سرشت خارق العاده مصالح دست یابد. رایت و بسیاری از معماران که در طلب یادگیری از طبیعت هستند بسیاری از اسرار طبیعت، جنبه‌های مختلف آمیختن طبیعت با سایت، استقرار ساختمان روی آن، جهت یابی آن، آثار جنبی حرارتی و اقلیمی و گاه حتی جنبه‌های مختلف فرمی طرزتشکیل ساختمانی طبیعت را فرا گرفته‌اند.

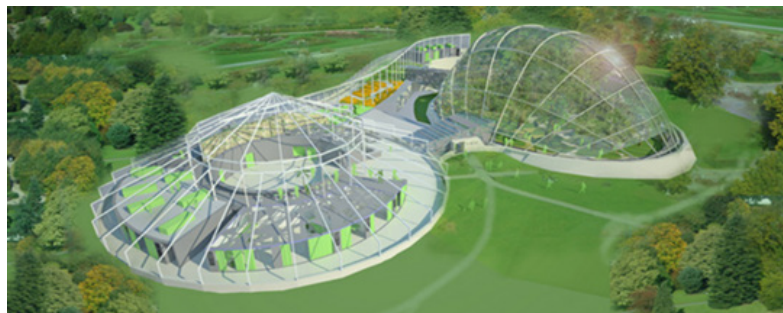

تصویر (۴): استفاده از عناصر طبیعت
برای ساخت

۲-۴- نظریه معماران در مورد معماری ارگانیک:

۱-۲-۴- فرانک فرنس^۱:

به اعتقاد فرانک فرنس براساس نظریه ارگانیک همه فرم‌های طبیعی پویا هستند. نیروها و فشارهایی که در ساختار یک حیوان دخیل هستند، کشش ماهیچه‌ها و مفاصل هنگامی که موجود حرکت می‌کند، طرح رشد و گسترش که در فرم گیاهان و صدف‌ها دیده می‌شود، تصویری از یک شکل زنده است. اگر یک کار هنری بخواهد بیان‌کننده باشد باید به صورت ارگانیک ساخته شود. اجزا آن نمی‌توانند به صورت بخش‌های مجزا باشند بلکه آنها باید در یک سیستم پویا و شکل‌پذیر در یکدیگر ادغام شده شوند. بیان در معماری باید در حل کردن نیروهای فیزیکی که در یک کالبد ارگانیک عمل می‌کند صورت می‌گیرد.

تصویر (۵): زندگی انسان در دل طبیعت

1 - Frank Furness

روند شکل‌گیری سبک معماری ارگانیکی از
مبانی نظری تا کالبد معماری
شیدا بدیعی، مهدی اخترکاوان

صص ۲۷-۴۵

۴-۲-۲- لوئی سالیوان^۱:

لوئی سالیوان از پایه‌گذاران مکتب شیکاگو و معماری مدرن در آمریکا بود. وی اعتقاد بسیار زیادی به فرم‌های طبیعی و سبک ارگانیکی داشت. سالیوان به روشی معتقد بود که مشابه پروسه به وجود آوردن در طبیعت بود. او برای اولین بار اصطلاح "فرم تابع عملکرد"^۲ را بیان نمود. یعنی سالیوان فرم تابع عملکرد را در پروسه رشد و حرکت طبیعی می‌دید. به عقیده سالیوان، سنگ و ملات در ساختمان ارگانیکی زنده می‌شود. موضوعی که فرانک لویید رایت شاگرد وی بهتر از هر معمار معاصر دیگری آن را در ساختمان‌هایش نشان داده است. رایت اگر چه با تکنولوژی مدرن مخالفتی نداشت ولی وی آن را به عنوان غایت و هدف تلقی نمی‌نمود. به اعتقاد رایت تکنولوژی وسیله‌ای است برای رسیدن به یک معماری والاتر که از نظری همانا معماری ارگانیکی بود.

تصویر (۶): تغییر چهره طبیعت به دست انسان

۴-۲-۳- اوژن ویوله لودوک^۳:

اوژن ویوله لودوک در مرمت آثار باستانی به ابعاد اقتصادی و بهداشتی (نور، هوا و...) توجه داشت. به عقیده وی آثار باستانی باید با تخریب بناهای اطراف بیش از پیش در معرض دید قرار گیرند. او دو نظریه مهم را مطرح ساخته است:
نظریه پویایی ماده در ساختمان: ماده بی‌جان برای برخورداری از روح و روان باید به صورتی به کار گرفته شود که معمار در نظر دارد.
نظریه سبک و زمان: او سبک را مجموعه‌ای از قوانین و مقرراتی می‌داند که با توجه به تکنولوژی زمان و در زمان تعریف می‌شود.

۴-۲-۴- لوئی کان^۴:

لوئی کان نخستین معمار آمریکائی روسی تبار بود که بعد از جنگ جهانی دوم برخاست و نیز اولین کسی بود که از مکتب جهانی "فرم تابع عملکرد است" برید. معماری کان نه در قالب معماری ارگانیکی فرانک لویید رایت جای می‌گیرد و نه در قالب دیگر نهضت‌های معماری مدرن، مثل مکتب معماری مدرن لوکوربوزیه^۵ و میس وندرروهه^۶. کان اغلب از فرم، نور و روشنایی و از فضاهایی که عملکردی بر آنان مترتب است، سخن می‌گفت. به عقیده او نور و روشنایی حضور همه چیز را باعث می‌شود. اجسام از نور مشتق می‌شوند یا به تعبیری دیگر، هرگاه نور مصرف شود جسم حاصل می‌آید. اجسام همان‌ها هستند که به سبب وجودشان سایه به وجود می‌آید و سایه به نور تعلق دارد. نور به جانب جسم حرکت می‌کند و جسم به جانب نور و این امر محیط و جو سازندگی را به وجود می‌آورد. فرم به خود می‌گوید: من باید چیزی بسازم. در آثار کان همواره احساسی یکسان از قدمت و تازگی وجود دارد. پژوهشی برای تمام چیزهایی که

- 1 - Louis Sullivan
- 2 - Form Follows Function
- 3 - Eugene Viollet-le-Duc
- 4 - Louis Kahn
- 5 - Le Corbusier
- 6 - Mies Vander Rohe

روند شکل‌گیری سبک معماری ارگانیک از
مبانی نظری تا کالبد معماری
شیدا بدیعی، مهدی اختر کاوان

صص ۲۷-۴۵

در قبال سازندگی آدمی در تمام زمانها، زیبا و منطقی بود. این اندیشه که گذشته در
حال حاضر ریشه دارد و پژوهش به دنبال حقیقت در جمله‌ای موجز و شاعرانه از خود
کان مستتر است: آینده همان امروز است.

تصویر (۷): توجه لوئی کان به استفاده از
نور طبیعی در بنا

۴-۲-۵- آلوار آلتو^۱:

در اوایل سال ۱۹۳۸ میلادی، زمانی که خانه آبشار اثر فرانک لویید رایت تازه شهرت
یافته بود آلوار آلتو برای ساخت مجدد ویلا مایرا^۲ از ان الهام گرفت. حتی گفته آلتو
پس از آشنایی با پروژه رایت از مشتریان خود خواست که ویلا را بر روی نهری که در
اراضی آنها واقع بود بنا کنند. تأثیر خانه آبشار بر پروژه آلتو در اجزایی مانند تراس‌های
بیرون زده جسورانه و طبقه زیرزمین که در معماری آن از فرم موج نهر و صخره‌ها الهام
گرفته شده کاملاً آشکار است. ویلا مایرا نیز همچون خانه آبشار رایت، از طبیعت الهام
گرفت و در دل طبیعت نیز ساخته شد و یکی دیگر از بناهای سبک معماری ارگانیک
محسوب می‌شود.

تصویر (۸): ویلا مایرا اثر آلوار آلتو

۴-۲-۶- هوگو هرینگ^۳:

هوگو هرینگ معمار آلمانی و از جمله نظریه پردازان معماری ارگانیک محسوب می‌شود.

روند شکل‌گیری سبک معماری ارگانیک از
مبانی نظری تا کالبد معماری
شیدا بدیعی، مهدی اخترکاوان

صص ۲۷-۴۵

به عقیده وی، روش هندسی ساکن و ایستا است و امروزه تمایل بیشتر به سمت ساختارهای انعطاف‌پذیر و در نظر گرفتن ساختمان به عنوان یک ارگانیزم زنده می‌باشد. آنها به سوی کالبدی ارگانیک تمایل دارند و ایده زندگی و حرکت جایگزین انتزاع و سکون می‌شود. شدن به جای بودن. این تغییر جهانی است و همه را شامل می‌شود.

تصویر (۹): توجه به حرکت و پویایی در آثار هوگو هرینگ

۴-۲-۷- فرانک لوید رایت:

شاید بتوان فرانک لوید رایت را مشهورترین معمار سبک ارگانیک دانست. وی یک آمریکایی بریتانیایی تبار، به مدت دو سال در دانشگاه ویسکانسین^۱ تحصیل مهندسی کرده و برای مدت کوتاهی در کارگاه جوزف لیمن سیلزی^۲، کسی که وی را با اصول سبک شینگل^۳ آشنا کرد، کار کرده بود. علاوه بر این آموزش رسمی محدود و اندک، برای نخستین بار عشق به مناطق روستایی، تحت تأثیر مزرعه پدر بزرگش در اسپرینگ گرین^۴ در ویسکانسین در وی پدید آمده بود. وی در سال ۱۸۸۸ به کارگاه لویس هنری سالیوان و دانکار آدلر^۵ پیوست و تا سال ۱۸۹۳ در آنجا بود و به طراحی ساختمان‌های مسکونی اشتغال داشت. طی این دوران مقداری از اصول سالیوان را که او را استاد گرامی می‌نامید، یعنی فلسفه بی‌تکلف و ساده‌پدران بنیانگذار آمریکا. علاوه بر این رایت فردگرایی مورد تأکید هنری دیوید ثورو^۶، طبیعت‌گرایی توماس جفرسون^۷ و آثار معماران ساحل شرقی آمریکا مانند هنری هابسون ریچاردسون^۸، بروس پرایس^۹، چارلز فولن مک کیم^{۱۰}، ویلیام راترفورد مید^{۱۱} و استنفورد وایت^{۱۲} را آموخت. به این موارد باید سه تأثیر مهم دیگر را نیز اضافه کرد:

- 1- Frank Lloyd Wright
- 2- University Of Wisconsin
- 3- Joseph Lehman Sylzby
- 4- Shingle Style Architecture
- 5- Spring Green
- 6- Dankmar Adler
- 7- David Thoreau
- 8- Thomas Jefferson
- 9- Henry Hobson Richardson
- 10- Bruce Price
- 11- Fvln Charles McKim
- 12- William Rutherford Mead
- 13- Stanford White

الف- جاذبه تلفیق و تقاطع ترکیب‌های هندسی،

ب- اولویت قائل شدن برای پلان‌های ساده و کمال استادکاری ملهم از سبک شینگل،
ج- در نهایت جاذبه و گیرایی سرزمین‌های بیگانه و ریاضیات متعالی معماری سنتی
ژاپنی که رایت نخستین بار آن را در غرفه ژاپن در نمایشگاه جهانی کلمبیا در ۱۸۹۳
میلادی در شیکاگو ملاحظه کرد.

یکی از نتایج شخصی عشق رایت به طبیعت عبارت از نفی شهرهای بزرگ و طرفداری
از حومه‌ها بود. وی در سال ۱۸۸۹ میلادی کارگاه خویش را در اوک پارک^۱، یک حومه
اشرافی نشین سرسبز شیکاگو مستقر ساخت. جایی که وی مشتریانی پیدا کرد که در
حلقه‌هایی از گرایش‌های بسیار روشن‌فکر مآبانه و انسان دوستانه و مترقی قرار داشتند.
نخستین کار خصوصی که در مورد آنها به عهده گرفت، موضوع استقرار آزاد خانه‌های
تک خانواری را به عنوان هسته دموکراسی جدید به کرسی نشاند. دموکراسی به معنای
چند نفر خوشبخت که به همان اندازه که فرد گریانه بود، توهمی و خیالی نیز بود.
وی پس از یک اقدام تردیدآمیز در به کارگیری سبک بزآرت^۲ (در طراحی کتابخانه
میلواکی^۳، ۱۸۹۳ میلادی)، بالاخره و به طور قطعی به عنوان ضد کلاسیک‌گرایی و
ضد اروپایی‌گری، نحوه بیانی را برگزید که بر اساس آن، آرمان معماری ارگانیکی را به
عنوان سبک نوین آمریکا در زمینه فرهنگی ابراز کرد. رایت را می‌توان به عنوان کسی که
معماری ارگانیکی را شکوفا کرد معرفی نمود. به تحقیق وی یکی از مهم‌ترین و خلاق‌ترین
معماران و نظریه پردازان قرن بیستم می‌باشد. شخصی که معماری ارگانیکی را به اوج
شکوفایی رساند و باعث تحولات بسیاری در این سبک شد. این معمار در طی نود
سال عمر پربار خود بیش از شصت سال فعالیت مستمر معماری داشته است و حدود
پانصد و شصت ساختمان اجرا نموده است. خانه‌های اولیه رایت به نام خانه‌های
دشت‌های مسطح معروف بوده‌اند. از مشخصه‌های بارز این ساختمان‌ها می‌توان
به پنجره‌های سرتاسری و کنسول نمودن بام و نمایش افقی آن به موازات سطح زمین و
نشان دادن مصالح در ساختمان اشاره کرد. از شاخص‌ترین نمونه‌های این ساختمان‌ها
باید از خانه روبی^۴ در شیکاگو نام برد. نقطه اوج و نیز پایان مجموعه خانه‌های مرغزاری
رایت، خانه روبی بود که در سال ۱۹۰۷ میلادی طراحی و در ۹ - ۱۹۰۸ میلادی در شیکاگو
ساخته شد. این نمونه، دیگر از نوع ساختمان‌های مستقر در محوطه‌های روستایی
نبود، بلکه یک خانه شهری بود (هر چند که در اصل باغ وسیعی داشت).

روند شکل‌گیری سبک معماری ارگانیکی از
مبانی نظری تا کالبد معماری
شیدا بدیعی، مهدی اختر کاوان

صص ۲۷-۴۵

تصویر (۱۰): خانه روبی اثر فرانک لویید رایت

- 1 - Oak Park In Chicago
- 2 - Buzart Style
- 3 - Library Milwaukee
- 4 - House Ruby

روند شکل‌گیری سبک معماری ارگانیک از
مبانی نظری تا کالبد معماری
شیدا بدیعی، مهدی اخترکاوان

صص ۲۷-۴۵

پلان مفصل بندی شده آن به تبع خیابان مجاور شکل گرفته است، تأثیرات زیبایی شناختی آن در وهله اول به بازی‌های درونی بین هسته مرکزی که به صورت محوری طراحی شده است همراه با دو پنجره بیرون نشسته قسمت جلو و بال‌های جانبی بنا که تقارن را برهم می‌زنند وابسته است. این عدم تعادل آگاهانه در سطوح مختلف ادامه دارد، به عنوان مثال در بام طبقه بالایی که نسبت به طبقه اصلی حالت عمودی دارد. حاصل کار یک بنای چند وجهی است که در عین حال با بام‌هایی جسورانه به صورت طره پیش‌آمده‌اند و تسلط خطوط افقی به گونه‌ای هماهنگ تداوم دارد.

تصویر (۱۱): خانه روبی اثر فرانک لویید رایبیت

یکی از شاهکارهای دیگر رایبیت خانه کافمن^۱ (۳۹ - ۱۹۳۵ میلادی) است که به عنوان خانه آبشار^۲ نیز معروف است، و سنتزی خلاقانه از معماری ارگانیک و عناصر کوبیستی و خردگرایانه است. این بنا در نزدیکی میل رانپنسیلوانیا^۳ قرار گرفته است. این عمارت تجملی برفراز یک نهر آب و درست در نقطه‌ای قرار دارد که یک آبشار کوچک تشکیل می‌شود. این خانه به وسیله پلی که به یک راه باریک در کناره تپه منتهی می‌شود، قابل دسترسی است. یک سایبان بتنی، فضای رابط و حد فاصل بیرون و درون بنا است. همچون خانه‌های مرغزاری، کانون اصلی این ارگانیسم نیز بخاری دیواری است که

- 1 - Home Kaufman
- 2 - Fallingwater House In Mill Ranpnsylvania
- 3 - Mill Ranpnsylvania

روند شکل‌گیری سبک معماری ارگانیک از
مبانی نظری تا کالبد معماری
شیدا بدیعی، مهدی اختر کاوان

صص ۲۷-۴۵

در مرکز بنا و بر یک تخته سنگ قرار گرفته است و همانند سایر عناصر باربر عمودی این بنا، کلا از سنگ‌های طبیعی ساخته شده است. متکی بر این دیوارهای قائم سنگی، سقف‌های یکپارچه از بتن نرم با اشکال مستطیلی در سطوح مختلف یکی بر فراز دیگری قرار گرفته‌اند که همگی به نوعی به سوی محیط پیرامون پیش‌رفتگی دارند، اما برفراز دره باریک موجود، نقش یک پل را بازی می‌کنند. پلان صلیبی شکل این بنا در سه بعد گسترش یافته است و کاملاً از اجمال‌گرایی آزاد است به طوری که یک سلسله مراتب زنده و پیچیده از تداوم و تداخل فضایی را به وجود می‌آورد، یعنی استفاده بنیادی و افراطی از امکانات ساختمانی بتن مسلح بدون اینکه به موضوع تزئین امتیازی خاص اعطا کند. موضوع همجواری فضای داخلی و محیط اطراف به کمک عناصر واسطه‌ای که دارای خاصیت نافذی هستند حل شده است، یک عمل شاعرانه که در عین حال هرگز تسلیم رمانتیک‌گرایی یا تقلید بی‌محتوا از طبیعت نمی‌شود.

تصویر (۱۲): خانه آبشار اثر فرانک لویید رایت

اگر بتوان خانه آبشار را راه حل آرمانی رایت برای زندگی در محیط روستایی برشمرد، ساختمان اداری شرکت شیمیایی اس. سی. جانسون و پسر، در راسین ویسکانسین^۱، ارائه‌دهنده تفکر رایت در چگونگی کار در شهر است. این بنا نیز همانند سایر ساختمان‌های شهری وی، یک بنای مرکز‌گرا و فاقد هر نوع برخورد بصری به دنیای خارج است. روشنایی داخلی آن از طریق نوارهای افقی شیشه‌ای که به صورت لوله‌هایی در زیر سقف قرار گرفته‌اند، تأمین می‌شود. عناصر سازه‌ای و ابرسازه‌های شکل‌پذیر آن از مصالح بنایی ساخته شده‌اند و با استفاده از زبان دوایر، بر شخصیت درون‌گرای بنا تأثیر می‌گذارند. ستون‌های بتن مسلح آزاد قارچی شکل، به طرف پی مفصلی خود تراشیده و باریک‌تر می‌شوند، در حالی که در قسمت بالا یک دایره کامل را پدید می‌آورند. این ستون‌ها عامل جداکننده فضاهای داخلی نیز هستند. از طریق سطح قرار گرفته برفراز این ستون‌ها که به صورت لکه‌های پراکنده نورانی می‌نمایند، نور آسمان در داخل بنا منتشر می‌شود. برفراز این مجموعه مفصل بندی شده، برجی سربرافراشته که در سال ۵ - ۱۹۴۴ میلادی ساخته شد و محل آزمایشگاه‌ها است. در کف‌های آن، عناصر مربع و دایره‌ای شکل به صورت متناوب قرار گرفته‌اند. غنای سرشار از قدرت تخیل اشکال و جو منبسط و رقیق آن، این اندام را به یک یادمان، به یک تکنولوژی آرام و یک کار موفق دارای هماهنگی تبدیل می‌کند.

1 - S. C. Johnson & Son

2 - Racine Wisconsin

روند شکل‌گیری سبک معماری ارگانیک از
مبانی نظری تا کالبد معماری
شیدا بدیهی، مهدی اخترکاوان

صص ۲۷-۴۵

تصویر (۱۳): ساختمان اداری شرکت
شیمیایی اس. سی. جانسون و پسر اثر
فرانک لویید راییت

رایت در دوره خانه‌های مرغزاری، ساختمان لارکین در بوفالو را طراحی کرد (۵ - ۱۹۰۴ میلادی). تماس و ارتباط با دنیای خارج و محیط پیرامون که تنها در محیط روستایی مورد آرزوی راییت بود، در شهربرایش مفهومی نداشت. این یک ساختمان اداری بود که در اطراف فضایی مرکزی شکل گرفته بود که از طریق یک سقف شیشه‌ای نور می‌گرفت و با تالارهایی احاطه شده بود. از بیرون تنها یک نمای ناب گرایانه شکوهمند به شکل یک منشور پیدا بود که در چهار گوشه آن برج‌های برجسته یکدست قرار داشتند. این برج‌ها در واقع راه پله‌های ساختمان را در دل خود جای داده بودند و در داخل دیوارهایشان کانال‌های جریان هوا تعبیه شده بود. ساختمان لارکین، نخستین بنای اداری همراه با تهویه مطبوع بود این بنا در سال ۱۹۴۹ میلادی تخریب شد.

تصویر (۱۴): ساختمان لارکین اثر فرانک
لویید راییت

روند شکل‌گیری سبک معماری ارگانیک از
مبانی نظری تا کالبد معماری
شیدا بدیعی، مهدی اختر کاوان

صص ۲۷-۴۵

رایت در سال ۱۹۳۸ میلادی تالیسین غربی^۱ را به عنوان خانه زمستانی اش در صحرای پارادایزولی^۲ در نزدیکی فونیکس آریزونا^۳ بنا کرد. او برای آفرینش یک قطعه مصنوع از طبیعت، از سنگ آهک محلی و چوب در ترکیب‌های مورب و زاویه دار استفاده کرد و نیز قواعد هندسی ترکیب بندی را که قبلا در مجموعه کویری اکاتیلو^۴ تجربه کرده بود، به کار بست. دیواره‌های تنومند پی‌ها و سازه قابل رؤیت الواری و بام‌های خیمه‌گون، موجب برقراری رابطه خانه با طبیعت روستایی پیرامون می‌شدند و به همین ترتیب داخل و خارج بنا را با هم مرتبط می‌ساختند کل این مجموعه به صورت یک محوطه ساختمانی ناتمام معماری در یک حالت تولد ابدی باقی ماند.

تصویر (۱۵): تالیسین غربی اثر فرانک لوید رایت

خانه ویلیتس^۵ در هایلند پارک ایلی نویز^۶، یک نمونه بارز از نوع خانه مرغزاری است که در ۱۹۰۲ میلادی ساخته شد. پلان صلیبی شکل آن به دور یک بخاری دیواری (شومینه) که در مرکز بنا مستقر شده، شکل گرفته است. در حالی که هر یک از فضاها شخصیت مستقل فردی خود را دارند، اما آزادانه با سایر فضاها تداخل پیدا می‌کنند و نوعی تداوم زنده را پدید می‌آورند. دو بال غیر متقارن بنا همچون دو بازوی گشاده به درون پارک پیرامونی ساختمان نفوذ کرده‌اند، پارکی که مرغزار آن تالبه دیوارهای ساختمان ادامه دارد. به این ترتیب خانه و طبیعت، طبق نظام محور مشخص، در یکدیگر ادغام شده‌اند. این ادغام به کمک بام‌های کم شیب که به طور مشخص از نما بیرون زده‌اند و تأکید بر عناصر افقی نما و استفاده از مصالح طبیعی که با محیط ممزوج می‌شوند، بیشتر مورد تأکید قرار گرفته است.

تصویر (۱۶): خانه ویلیتس اثر فرانک لوید رایت

- 1- Western Talysyn
- 2- Desert Paradayzly
- 3- Phoenix, Arizona
- 4- Desert Set Akatyly
- 5- Home Vylty
- 6- Highland Park Illinois

روند شکل‌گیری سبک معماری ارگانیک از
مبانی نظری تا کالبد معماری
شیدا بدیعی، مهدی اخترکاو

صص ۲۷-۴۵

رایت در سال ۷- ۱۹۰۶ میلادی معبد وحدت^۱ را در اوک پارک ایلی نویز^۲ بنا کرد. در اینجا وی بتن مسلح را به عنوان ماده ساختمانی انتخاب کرد، اما با بیانی سنگین و شکوهمند که یادآور سبک مصری بود. قسمت داخل بنا، با یگانگی و وحدت ظریف و دقیقی که در خطوط مرزی بین عناصر باربر داشت و نیز با سقف شیشه‌ای، سازه چوبی ظریف و چراغ‌های آویزان زنگوله‌ای شکلش گرایش رایت را به ارائه یک بیان نمادین و حاکی از زیبایی‌شناسی به منظور وحدت فرد با جامعه، ظاهر می‌سازد. در سال ۱۹۰۹ میلادی رایت متوجه عدم امکان به واقعیت پیوستن رؤیای یک دموکراسی فردگرایانه از طریق رمانتیک جلوه دادن فقر معنوی حومه‌ها گردید. وی بارها کردن همسر و شش فرزندش اقدام به یک مسافرت در داخل اروپا کرد. در سال ۱۹۱۰ میلادی یک نمایشگاه مهم و بسیار تأثیرگذار از کارهای وی در برلین برگزار شد. وی پس از بازگشت به ایالات متحده، جامعه اسپرینگ گرین را در ۱۹۱۱ میلادی به قصد یک شروع جدید در ویسکانسین، تأسیس کرد. در این هنگام، ساختن خانه خودش را آغاز کرد که به نام یک شاعر اهل ویلز تالیسین نامید.

تصویر (۱۷): معبد وحدت اثر فرانک لوید رایت

رایت در سال ۱۸۹۴ میلادی خانه وینسلو^۳ را در ریور فاست^۴ در ایلی نویز طراحی کرد که در آن برای نخستین بار، جنبه‌های ویژه سبک رایت - بام‌های بیرون زده، تأکید بر خطوط افقی و نمای غیرمتمقارن - مشاهده می‌شوند. به این ترتیب معمار جوان، نخستین نمونه از مجموعه خانه مرغزاری را بنا کرد، یک نمونه جدید از خانه‌هایی مبتنی بر استقرار آزاد در یک محوطه طبیعی که وجه مشخصه آن سادگی قابل ملاحظه، نفی فضاهای نمایشی و غیرمورد استفاده و پلان آزاد بود که همگی جنبه‌هایی مبتنی بر اصول خانه‌های روستایی آمریکایی بود.

تصویر (۱۸): خانه وینسلو اثر فرانک لوید رایت

- 1 - Unity Temple
- 2 - Oak Park Illinois
- 3 - Winslow House
- 4 - River Fast

روند شکل‌گیری سبک معماری ارگانیک از
مبانی نظری تا کالبد معماری
شیدا بدیعی، مهدی اختر کاوان

صص ۲۷-۴۵

در سال ۱۹۰۴ میلادی رایت خانه مارتین را در بوفالو در نیویورک بنا کرد. در آنجا نمونه ابتدایی از نوارهای افقی پنجره‌های ساختمان‌های مسکونی‌اش را به کار برد. سپس در سال ۱۹۰۷ میلادی در خانه تومک در ریورساید ایلی نویز^۱ این مورد به عنوان یک عامل فرمال متداوم به کار گرفته شد. در ۱۱ - ۱۹۰۷ میلادی وی خانه کونلی را نیز در ریورساید آبناء کرد. سازه‌ای پیچیده که سقف آن از درون تابع شیب ملایم بام بود. این شیب به وسیله نوارهایی از چوب تیره رنگ که به فضای یک احساس مسدود بودن می‌دهد، بیشتر مورد تأکید قرار می‌گرفت.

تصویر (۱۹): خانه مارتین اثر فرانک لویید رایت

رایت در سال ۱۹۱۳ میلادی باغ‌های می‌دوی را در شیکاگو^۲ طراحی کرد که همچون بیانیه‌ای حاکی از نوعی جستجوی اکسپرسیونیستی^۳ برخاسته از امکانات بالقوه احساسی، مربوط به فرم و مصالح بود. مرکز سرگرمی‌های آن که تجهیزات گسترده و قابل توجهی داشت، خیلی زود تخریب شد. سال بعد از آن، همسر جدید رایت، ماماچنی، طی یک آتش‌سوزی که در خانه تالیسین رخ داد، درگذشت. رایت که به شدت تکان خورده و منزوی شده بود به ساختن مجدد خانه‌اش همت گماشت. به علت مشکلات مادی ناشی از این موضوع بود که وی ساختن هتل امپریال توکیورا در سال‌های ۳۲ - ۱۹۱۶ میلادی همراه با آنتونین ریموند پذیرفت. این بنا به علت ریزه کاری‌های فنی و سازه ضد زلزله‌اش شهرت یافت. اقامت رایت در ژاپن که با برخی وقفه‌ها جمعاً شش سال به طول انجامید، همراه با بحران‌های شخصی عمیق او، موجب پدید آمدن تغییری اساسی در معماریش شد.

این تغییر در ساختمان خانه هولی هوک در لوس آنجلس کالیفرنیا^۴ (۲۰ - ۱۹۱۷ میلادی) که کاملاً با اصول خانه مرغزاری تناقض داشت، ظاهر شد. واحدهای تنومند یک تکه آن همراه با بام‌های مسطح سنگین و تزئیناتی که از میراث قوم مایا الهام گرفته شده بود، یک مجموعه بسته در اطراف یک حیاط مرکزی را تشکیل می‌دهد، این مجموعه احساسی از یک دژ که خود را از محیط اطرافش مجزا می‌کند و در عین حال مسلط بر آن است، القا می‌کند. اصول مشابهی در سال ۱۹۲۱ میلادی برای خانه میلارد در پاسادینا در کالیفرنیا به کار گرفته شد. این نمونه بارزترین به کارگیری فن کاربرد بلوک‌های دارای بافت رایت است، زیرا که بر اساس استفاده از قطعات بتنی پیش ساخته یکدست یا مشبکی است که تمایز در نحوه برخورد بین داخل و خارج بنا را ممکن می‌سازد و یک سطح مناسب تزئینی در خارج بنا ایجاد می‌کند که گیاهان رونده و پیچک‌ها

- 1 - Martin House In Buffalo
- 2 - Home Tvmk In The Illinois River Side
- 3 - Connelly Home In River Side
- 4 - Midway Gardens In Chicago
- 5 - Expressionist
- 6 - Hook Holi Home In Los Angeles , California

روند شکل‌گیری سبک معماری ارگانیک از
مبانی نظری تا کالبد معماری
شیدا بدیعی، مهدی اخترکاوان

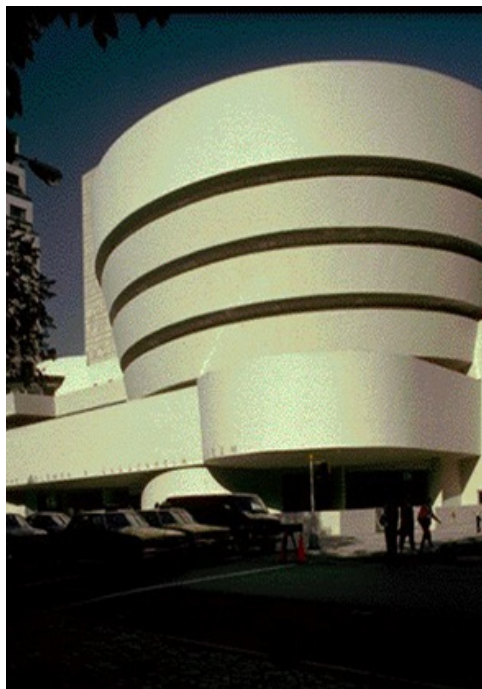
صص ۲۷-۴۵

می‌توانند از آن بالا روند. در اینجا با معماری به طور نمادین و همچون اثری که به دنبال کشفیات باستان‌شناسی پیدا شده برخورد شده است، چنان که گویی یک ویرانه مصنوعی باستانی به جای مانده از فرهنگ گذشته است.

در سال‌های ۱۹۲۵ و ۱۹۲۷ میلادی خانه تالیسین برای بار دوم و سوم دچار آتش سوزی می‌شود. رایت سرسخت مجدداً آن را بنا می‌کند و از آن پس یک گروه مذهبی با گرایش‌های عرفانی دور او گرد می‌آیند. گروهی که اعضای آن نوعی زندگی مبتنی بر اصولی شدیداً آیینی را که در پیرامون مربی‌شان متمرکز شده می‌گذرانند. در ۱۹۲۸ میلادی رایت مجموعه کویری اکاتیلورا در نزدیکی چاندلر آریزونا^۱ به عنوان یک مرکز استقرار منطقه‌ای به جهت رشد و توسعه یک محیط کویری بنا کرد. مجموعه‌ای از اشکال عجیب و غریب که گرداگرد یک قربانگاه قرار دارند، جایی که پیروان در آن گرد می‌آیند و در انتظار مواعظ رهبر مذهبی هستند. چنین می‌نماید که این مجموعه طلایه دار مجتمع‌های هیپی‌های آمریکایی در دهه ۱۹۶۰ میلادی بوده است.

رایت در همین دوران ساختن مجموعه خانه‌های یوسونیان^۲ را آغاز کرد. نخستین آنها، خانه ویلی در مینیاپولیس^۳ ایلی نویدر ۱۹۳۴ میلادی ساخته شد. این مجموعه عبارت بود از خانه‌های کوچک منفرد که علی‌رغم هزینه‌های اندک ساختمانی به گونه‌ای اعجاب‌آور دارای تنوع و بهره‌مند از قدرت تخیل در طراحی بودند. زمان نسبت به دوره خانه‌های مرغزاری عوض شده بود و رایت تنظیم فضاها را در یک شکل صلیبی در دور یک بخاری دیواری، به علت توجه کمتر به موضوع‌های فرمال و اهمیت بیشتر پلان‌های اقتصادی‌تر، رها کرد ولی دو اصل یک سبک فردی برای هر فرد مشخص و زبان و بیان مناسب برای هر مکان خاص را همچنان دنبال می‌کرد. وی به جای آشپزخانه‌های مجزای سنتی، یک محوطه کار و فعالیت را که از سقف نور می‌گرفت در مجاورت اتاق نشیمن قرار داد و همه فضاها را در یک تداوم زنجیره به هم پیوسته خانه مستقر ساخت. خانه‌های یوسونیان از پلان‌های کاملاً قائم‌الزاویه بر روی سازه‌های هندسی متنوع، به صورت اشکال متعدد بی‌نظم متصل شده، متداخل و از هم گسیخته‌ای تحول یافت که رایت از آنها به منظور کسب تجربه در کار طراحی‌اش استفاده کرد.

از جمله استفاده‌هایی که از تجربیات مزبور به عمل آمده، موزه گوگنهایم در نیویورک^۴ بود که طی سالهای ۶۴ - ۳۴۹۱ طراحی و طی ۹۵ - ۶۵۹۱ میلادی ساخته شد. حلزون سفید بیرون جهیده‌ای که همان ساختمان اصلی است همراه با ساختمانهای مدور اما کم ارتفاع‌تر جنبی‌اش، مجموعاً نسبت به سازه‌های مکعب مستطیل نیویورک بیگانه هستند: شکل پذیری یک دست این بنا نوعی کنایه و استهزا نسبت به حالت صنعت زده کلانشهر است.

تصویر (۲۰): موزه گوگنهایم نیویورک اثر فرانک لویید رایت

- 1 - Set In Chandler Arizona Desert Akatylv
- 2 - Houses Yvsvnyan
- 3 - Mynapwlys
- 4 - The Guggenheim Museum In New York

روند شکل‌گیری سبک معماری ارگانیک از
مبانی نظری تا کالبد معماری
شیدا بدیعی، مهدی اختر کاوان

صص ۲۷-۴۵

تصویر (۲۱): برج پرایس اثر فرانک لویید رایت

بین سالهای ۵۶-۱۹۵۳ میلادی، رایت برج پرایس را در بارتلس ویل اوکلاهاما بنا کرد. ساختمان ۱۹ طبقه، شامل آپارتمان‌های مسکونی و اداری که گرچه با پروژه‌های ساختمان‌های مرتفع قبلی بی‌ارتباط نیست، اما در عین حال یک تعریف فرمال جدید از آسمان خراش را ارائه می‌دهد. پلان‌های آزاد روی هم قرار گرفته‌اند و همگی نسبت به یک هسته مرکزی در حالت تعلیق اند. قطعات نما پیش‌ساخته بودند، در حالی که روکش‌های مسی نما که در حد فاصل پنجره‌های طبقات قرار داشتند، دارای تزیینات برجسته‌ای بودند که روی آنها به طریق شیمیایی زنگار (که به طور طبیعی پس از چندین سال ظاهر می‌شود) ایجاد شده است.

۵- جمع بندی:

چیزی به عنوان یک مبنای نظری یکدست برای مجموعه معماری ارگانیک وجود ندارد. نه سخنان پردامنه و تا حدی پراکنده فرانک لویید رایت و نه اظهارات کم و بیش دقیق تر هوگو هرینگ و نه اظهار عقیده‌های گاه و بیگاه هانس شارون و آلوار آلتو. هیچ کدام را نمی‌توان چندان مفید دانست. معهذاسه اصل زیریک طرح کلی ساده در معماری ارگانیک را ارائه می‌دهد:

۱- طبیعت به عنوان الگو: در نوعی گریز رمانتیک از شهرهای بزرگ و تمدن غنی، ادعا این بود که طبیعت و قوانین آن تنها راهنما و آموزگار است.

۲- فرد گرایی: در فلسفه‌ای که گرایش‌های روشننگری را مورد شک قرار می‌دهد، به کمک واسطه‌های روانشناختی، خود مختاری فردی و شخصیت مستقل فردی ترغیب می‌شود.

۳- ملی گرایی: همبستگی با کشور، فرهنگ، مذهب و سنت‌های خود که در کنار بینش جهان وطنی جنبش فرد گرایی قرار گرفته است.

از این اصول سه صفت و خاصیت اساسی معماری ارگانیک بیرون کشیده می‌شود:

الف- ساختمان به مثابه یک عنصر طبیعی: این به آن معنا است که ساختمان‌های ارگانیک برخلاف عقاید لوکوربوزیه همچون پروانه‌های سبک بالی نیستند که برفراز مرغزاری در پرواز باشند، بلکه جزء کامل، محکم و فروتن از محیطی را تشکیل می‌دهند که از آن روئیده می‌شوند، و نیز به این معنا که از این پس نه تنها رنگ سفید که منطقی و خنثی است و چیزی بیش از برخی تجربه‌های حجمی را ارائه نمی‌دهد، بلکه حتی رنگ‌های اصلی که مکتب د استیل ارائه می‌کرد نیز دیگر استفاده نمی‌شوند. اما در عوض تمامی طیف گرم و رنگینی که با محیط هماهنگی دارد به کار برده می‌شود. این موضوع همچنین به معنای کاربرد کمتر مواد و مصالح مصنوعی مانند شیشه و آهن و استفاده بیشتر از مصالح طبیعی مانند سنگ، چوب، آجر، مصالح بنایی و بتن-در موارد لزوم- است، در حالتی که هر یک به صورت مرئی و نمایان به کار برده شوند تا بتوانند بر استقلال و فردیت خود تأکید کنند؛ در نهایت یعنی یک بیان معماری که به

طور متعصبانه، نه تحت تسلط هندسه قائم الزاویه، که بسیار فارغ‌تر و دارای واژگانی غنی‌تر باشد.

ب- ساختمان به مثابه یک عنصر مشخص: هر فعالیت معماری، در برنامه‌ای که دارد، در شرایط اقتصادی حاکم بر آن، در شرایط مکانی و فردی‌اش و در رابطه با نیازهای روانشناختی صاحب و استفاده‌کننده‌اش، وضعیتی منحصر به فرد دارد و بنابراین در طراحی ساختمان تمامی جنبه‌ها باید در نظر گرفته شود. به این ترتیب این پیش‌فرض خردگرایانه که نیازهای اساسی نوع بشر همه مساوی‌اند، نفی می‌شود. نکته حائز اهمیت اجزای احساسی‌اند که در موارد مختلف، تفاوت می‌کنند. موضوع استاندارد نیز که با پدید آمدن صنعت مطرح شده است به همان درجه مورد نفی قرار می‌گیرد. اما آنچه مورد اهمیت است رعایت جنبه‌های انسانی در استفاده از ماشین است، با توجه به این معنا که جنبه‌های انسانی متنوع و انفرادی هستند. معماری ارگانیک در شیفتگی به تکنولوژی، همپا و همراه خردگرایی نیست.

ج- ساختمان به عنوان یک عنصر سنتی: هر خانه باید شخصیت ویژه خود را به دست آورد و نه تنها از طریق نقشه ساختمانی، محیط و شخصیت فردی که برای او ساخته شده است، بلکه در رابطه با کشوری که در آن جا بنا می‌شود و براساس سنت‌هایی که در آنها ریشه دارد. این موضوع بایستی که در انتخاب نوع مصالح، روش ساختمانی و بیان و زبان طراحی تجلی یابد.

۶- بحث و نتیجه‌گیری:

همانگونه که اشاره شد، هر سبک معماری از یک سری مبانی نظری آغاز می‌شود. معماری ارگانیک نیز از این قاعده مستثنی نیست و دارای مبانی نظری مختص خود می‌باشد. آشنایی با مبانی نظری هر سبک معماری زمانی اهمیت می‌یابد که طراح قصد طراحی بنایی با آن سبک معماری را داشته باشد. طراح باید بداند این سبک معماری در چه شرایطی، در چه اقلیمی، در چه فرهنگی و... شکل گرفته است، آن موقع است که دیگریک بنا با یک سبک معماری خاص غربی، در بین بناهای یک بافت سنتی ایرانی (به عنوان مثال در اقلیم گرم و خشک) ظاهر نخواهد شد و برای توجیه این موضوع نام‌ها و دلایل متفاوتی بیان نخواهد شد.

امید است این پژوهش توانسته باشد با معرفی مختصری از سبک معماری ارگانیک، آگاهی مناسبی نسبت به این سبک معماری و جایگاه قابل استفاده آن را درون سایر طراحان و پژوهشگران ایجاد کرده باشد. در پایان سخن به همه عزیزانی که مایل هستند در این زمینه به پژوهش بپردازند پیشنهاد می‌شود سبک‌های دیگر معماری را نیز مد نظر قرار دهند و هر سبک معماری را از مبانی نظری آن تا رسیدن به فرم کالبدی بررسی کنند.

۷- فهرست منابع:

۱. افهسی، رضا، ۱۳۸۷، (راهبردهای بنیادی و رویکردها در زمینه طراحی فضای سبز مدارس)، سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور، اداره کل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس استان هرمزگان، صفحه ۵.
۲. بابایی باغبادرانی، مهدی، ۱۳۹۵، (طراحی مجتمع مسکونی با رویکرد معماری پایدار در اقلیم گرم و خشک (اصفهان))، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه آزاد اسلامی اصفهان (خوراسگان).
۳. بدیهی، شیدا، ۱۳۹۵، (طراحی هنرستان دخترانه با رویکرد به معماری ارگانیک با بررسی مفهوم طبیعت بر شکل‌گیری فضای معماری در خصوص آموزشی)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده پردیس دانشگاهی، دانشگاه کاشان.

روند شکل‌گیری سبک معماری ارگانیکی از
 مبانی نظری تا کالبد معماری
 شنیدا بدیعی، مهدی اخترکاوآن

صص ۲۷-۴۵

۴. حافظیان، طیبه، ۱۳۸۵، (فضای سبز)، مجله مدرسه، شماره ۴۱، تهران.
۵. قبادیان، وحید، ۱۳۸۸، (مبانی و مفاهیم در معماری معاصر غرب)، چاپ دوازدهم، دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
۶. گلابچی محمود، خرسند نیکو مرتضی، ۱۳۹۳، (معماری بایونیک)، چاپ اول، تهران، دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات.
۷. لطف عطا، آیناز، ۱۳۸۷، (تأثیر عوامل محیطی بر یادگیری و رفتار در محیط‌های آموزشی) (ابتدایی) در شهر، مدیریت شهری، شماره ۲۱.
۸. مظفر، فرهنگ، مهدیزاده، فاطمه میرمادی، سمیه، ۱۳۸۸، (بازشناسی نقش طبیعت در فضاهای آموزشی)، نشریه علمی پژوهشی فناوری آموزش، شماره ۱۵.
۹. ناصری، زهرا، ۱۳۸۹، (پیوند با طبیعت در معماری کتابخانه‌ها)، نشریه الکترونیکی سازمان کتابخانه‌ها موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، دوره ۲، شماره ۷ و ۸.
۱۰. هلمن، لویی، ۱۳۸۱، (القبای معماری)، ترجمه محمد احمدی نژاد، اصفهان، نشر خاک.
11. <http://www.LouisKahn.com>
12. <http://www.MemariNews.com>
13. <http://www.Perraultarchitecte.com>
14. <http://www.StevenHoll.com>
15. <http://www.Yelp.com>